

Ådalen Gestaltningprogram

24-02-23

Förslaget har tagits fram i en arbetsgrupp med tjänstepersoner och konsulter:

Stockholms stad:

Emma Sundström och Lotta Magnuson, landskapsarkitekter, trafikkontoret
Karl Jacobsson, parkingenjör, Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning

Landskapsarkitektur:

SWMS + Outer space + veronikaborg

Veronika Borg, ansvarig landskapsarkitekt

Sam Keshavarz och Sofia Larsson, handläggande landskapsarkitekter

Helena Persson och Maja Vidarsson, medverkande landskapsarkitekter

Utredning dagvatten, skyfall och infiltration:

Simon Rieger och Anisa Zigaf, Sweco

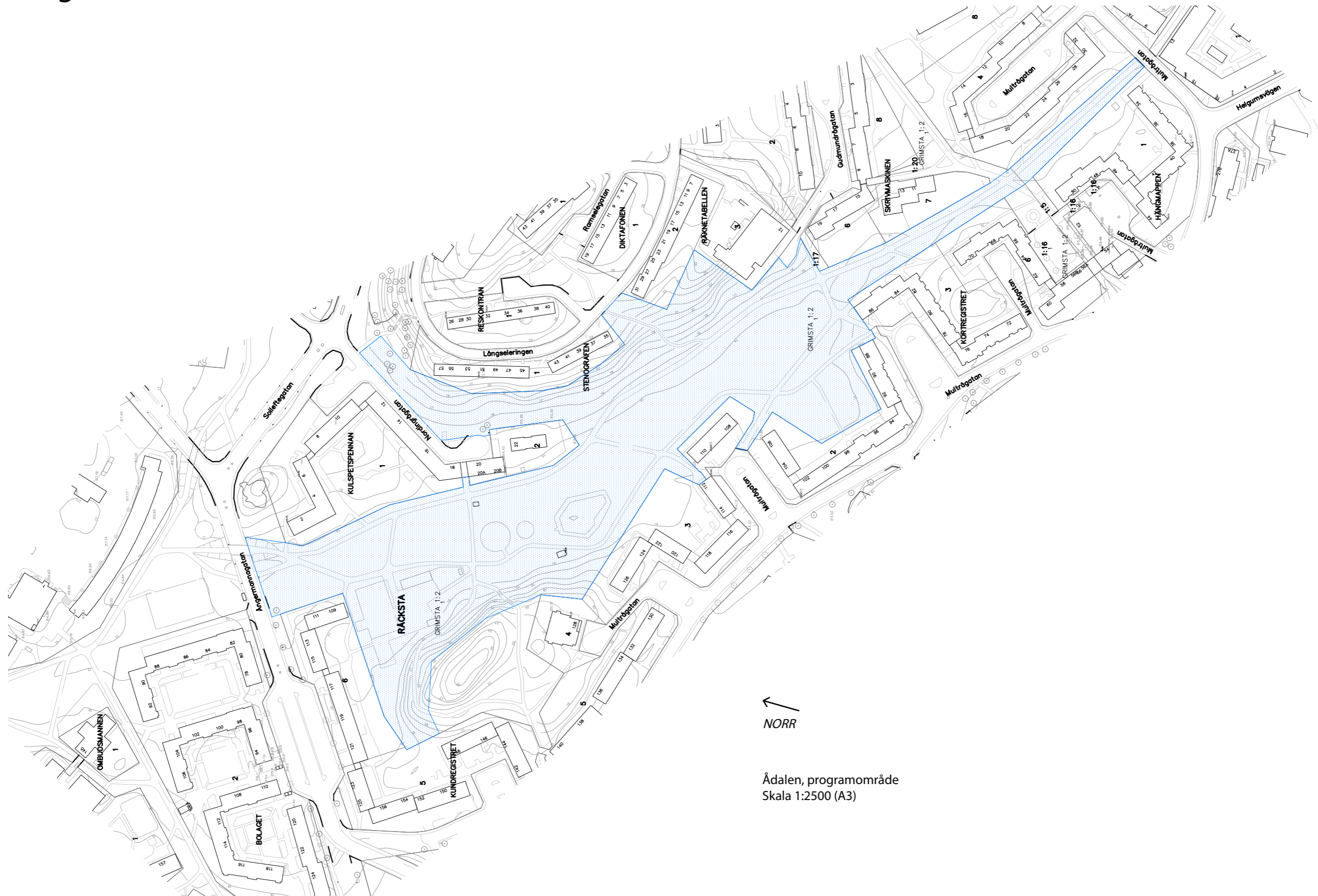
Trädinventering:

Anders Ohlsson Sjöberg, Svartsjö Trädkonsult

Innehåll

Innehåll	3
Bakgrund	4
Sammanfattning	7
1. Analyser	
1.1 Parkens historia	8
1.2 Parken idag	10
1.3 Social miljö	12
1.4 Biologisk mångfald	13
1.5 Ledningar	14
1.6 Topografi och översvämningsrisk	15
2. Övergripande gestaltningsidéer	16
3. Förslag	
3.1 Illustrationsplan	18
3.2 Programförslaget	19
3.3 Den nya entréplatsen	20
3.4 Den centrala mötesplatsen	22
3.5 Den naturnära platsen	25
3.6 Den meditativa platsen	26
Bilagor:	
Skyfallskartering och LÅP	28
Inventering parkträd, bryn och skogsbackar (fotobilaga)	29

Bakgrund

Bakgrund

Ådalen

Ådalen i Räcksta är en av Stockholms dalstråksparker och sträcker sig mellan Ångermannagatan i norr till Räcksta torg och Multrågatan i söder. I parkens norra del ligger parkleken Ådalen och en plaskdamm.

Grönare Stockholm

Gestaltningprogrammet har tagits fram inom projektet "Grönare Stockholm" etapp 4.

De platser som har valts ut inom "Grönare Stockholm" är platser där man kan förbättra för eller åtgärda:

- biologisk mångfald
- ekologiska samband mellan parker och gröna stråk
- dagvattenavrinning vid kraftigt regn och skyfall
- platser där det blir riktigt varmt, så kallade värmeöar
- bullerstörning
- trygghetsproblem

En plats är ofta mångfunktionell, till exempel kan en park användas för aktivitet och rekreation samtidigt som regnvatten tas om hand och miljön förbättras för insekter och bin.

Uppdraget

Förslagen i detta gestaltningprogram ska främst omfatta lösningar för fördröjning vid skyfall, öka parkens biologiska mångfald och samtidigt leda till nya platsbildningar som ökar vistelsevärden för alla åldrar över året och under fler av dygnets alla timmar. Målsättningen är även att bidra med pedagogiska inslag och stärka upplevelsen av trygghet.

Underlag

Som underlag till programmet har en skyfallsutredning tagits fram. Geotekniska och hydrologiska förutsättningar har undersökts samt flöden vid 10-års, 100-års och ett s.k. Köpenhamnsregn.

Åtgärdsförslag för bättre skyfallshantering i parken har analyserats tillsammans med konsulterna från Sweco.

Parkträd, bryn och naturmiljö har inventerats tillsammans med arborist och förslag som gynnar biologisk mångfald har diskuterats med stadsdelsförvaltningen och trafikkontoret.

Ådalen, Räcksta

Sammanfattning

Den övergripande historiska parkstrukturen är utgångspunkten för förslaget. Strukturen betonar idag den öppna dalgången, underlättar rörelsen genom parken och bjuder på olika platser för lek, vila och naturupplevelse. Åtgärderna som behövs för skyfallshantering och biologisk mångfald ger upphov till nya platser som kan öka parkens upplevelsevärden och vidga målgruppen som nyttjar den.

Skyfallshantering

På grund av platsens topografi - en instängd lågpunkt i stadsdelen - är det inte möjligt att eliminera risken för översvämningar genom att leda bort vattnet. Vattnet behöver fördröjas på plats genom att skapa nedsänkta ytor med tillräckligt avstånd till omgivande byggnader. På detta sätt kan vattennivåerna vid olika återkomsttider sänkas vilket betyder att åtgärderna inte kommer att hindra översvämningar vid större regn än 100-årsregn men de fördröjer skyfallstopparna tidsmässigt.

Dagvatten föreslås fördröjas genom modellering av gräsytor med lågpunkter som ligger 30-50 cm under omgivande mark.

Meditativ plats

Parkens nya platser

Fyra nya platser uppstår genom den nya skyfallshandlingen: en ny entréplats, en central mötesplats, en naturnära plats och en meditativ plats.

Vid varje plats sker en mjuk markmodellering med en tydlig lågpunkt dit dagvatten leds genom avrinning från omgivande ytor eller via dike.

Den nya entréplatsen

Platsen välkomnar med en fin vy över parken, en sittplats, slänter med blommande perenner och mindre blommande träd och en skylt som informerar om parken.

Den centrala mötesplatsen

Plaskdammen med sin pergola och omgivande gräsmatta är idag en central mötesplats på sommaren som under senare år har kompletterats med ett regnskydd vid pumpstationen. Då marken behöver sänkas norr om dammen så föreslås en ny större mötesplats som kompletteras med nya funktioner.

En finparksdel med sittplatser, mindre blommande träd och låga perenner anläggs vid entrén till parken. Den kommer att ge en fin vy i 360 grader över parken. Regnskyddet vid pumpstationen byggs om till en utställningspaviljong för konst eller för information om omgivande natur. Dessa två delar förbinds av ekbackens bryn, förstärkt med sittplatser och scen och en låg perennplantering mot parkvägen.

Den naturnära platsen

Mitt emot den centrala mötesplatsen vid det s. k. Bushuset behöver marken sänkas för att kunna fördröja regnvatten.

Vattnet leds från Nordingrätats östra sida och östra sidan av gång- och cykelvägen till en ny större lågpunkt. Intill brynet placeras sittplatser för att kunna njuta av den fina ek- och tallbacken.

Den meditativa platsen

Platsen vid Kv Kortregistret 2 öppnas upp mot parken. En samlande plats i mitten - omgiven av blommande buskar och perenner, med sparade lönnar som utgör tak och ger skugga - förses med generösa sittplatser för flera grupper, vattenbad, holkar och bihotell. Dagvatten leds till lågpunkter för att skydda omgivande hus.

Biologisk mångfald

I samband med markmodellering och de nya platserna planteras perenner, buskar och träd för att öka den biologiska mångfalden i parken - både avseende flora och fauna.

Parkens biologiska mångfald är idag begränsad genom ett växtval som präglas av främst lönn som parkträd. I omgivande naturmark och dess bryn är mångfalden större men riskerar att minskas av lönnuppslag och igenväxning.

Ett fortsatt trädbestånd säkras genom successionsplantering med ädellövträd som i framtiden kan ersätta dagens stora 70-åringar och komplettering med mindre blommande träd. Där de öppna gräsytorna blir värmeöar på sommaren kommer nya träd att kunna ge skugga.

För omgivande ek- och tallbackar och i bryn föreslås kontinuerlig naturvårdsinriktad skötsel inklusive plantering av brynförstärkande naturvårdsarter. Brynen föreslås delvis att gallras för att öppna vyer in i skogen. I delar av parken föreslås en transformation från klippt gräs till ängsytter.

1.1 Analys - parkens historia

Ådalen, utsnitt ur ritning 1952, signerad av Holger Blom och Erik Glemme

1.1 Analys - parkens historia

Ådalen är en av Stockholms långsträckta dalstråksparkar. Parken ligger inom riksintresset Vällingby Råcksta (AB120) som är ett tydligt och välbevarat exempel på ABC-stadens struktur och 1950-talets planeringsideal.

Råcksta planerades samtidigt som grannstadsdelen Vällingby. Fem detaljplaner utarbetades 1950—1951 av arkitekterna Carl-Fredrik Ahlberg, Göran Sidenbladh, Hans Uddenberg m fl under ledning av stadsplanedirektören Sven Markelius. Stadsdelen började byggas år 1951. Vällingbyskolan byggdes 1952—1953 efter ritningar av arkitekten Helge Zimdahl och ligger väster om parken. På grund av sin närhet till Vällingby har Råcksta endast en mindre centrumanläggning. Råcksta torg ligger i direkt anslutning till parkstråket mot Ådalen.

Flerbostadshus samt områden med radhus och småhus ligger inbäddade i grönska och dalen har sparats och utvecklats till parken Ådalen. En ritning från 1952, signerad Holger Blom och Erik Glemme, visar en tidstypisk plaskdamm, tydligt avgränsade lektytor och trädplanteringar längs parkstråken - en gestaltning typisk för Stockholmsstilen.

Den ursprungliga övergripande parkstrukturen är välbevarad. Dalstråket är fortsatt ett öppet långsträckt rum, kantat av gång- och cykelvägar och stora träd, främst lönn. Ekbacken vid parkleken i väster är ett viktigt kärnområde för ek i habitatnätverket kring Nälstastråket. Ek- och tallbacken på östra sidan möter den lugnare delen av parken.

Vid kvarteret Kortregistret vidgas parken. Den tidigare öppna platsen har växt igen med ett stort buskage. Parkleken har under åren byggts till och byggts om varvid en del lekfunktioner har tagit plats i det öppna landskapsrummet.

Parkleken rustades senast upp 2007 (Tyréns). 2016 renoverades dammen med sin ursprungliga form bevarad. Den är dock kompletterad med en pergola samt en ny pumpstation som även ska fungera som en regnskyddad sittplats (Nyrens). Även en toalettbyggnad har adderats centralt i parken. Ett dike och en stenkista har byggts i foten av slänten öster om huvudstråket.

Ådalen, foto 1957. Vy över parken från sydväst.
(Oscar Bladh)

1.2 Analys - parken idag

Stor gammal tall med sittplatser utanför brynet i öst och vy över parkens södra delar.

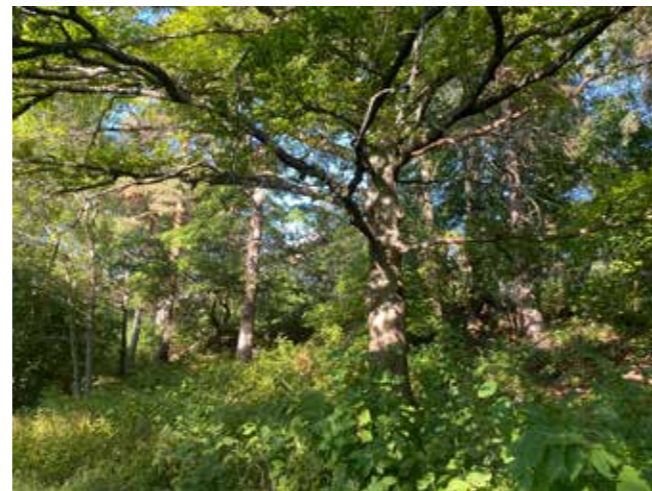
Tall- och ekbacken möter parken i öster. Sittplatser i solen. Slyppslag av lönn skuggar ek och tall och tar över i brynet.

Vid Kv Kortregistret vidgas parken. Endast ett stort buskage med främst snöbär syns från parken. Sittplatser saknas.

Norra parkentrén med parklekens välkomstskylt. En tydlig entré och trädplantering saknas här i norra delen av parken.

Stor gammal ek söder om Bushuset.

Huvudstråket söderut mot Multrågatan. Alla parkens träd är antagligen planterade i slutet av 50-talet. Successionsplantering saknas.

Till skillnad från parkens norra del är miljön i söder lugn.

1.2 Analys - parken idag

Vy från parkleken söderut. Parklekens aktivitetsytor har vuxit ut i den öppna dalgången (volleybollplan, fotbollsplan, skate och slänggunga).

Plaskdamm och pumphus. Ekbacken bakom är kärnområde för ek men här finns även stora slyuppslag av lönn och invasiva arter.

Pumphus med regnskydd där bänkar har monterats bort. Linbanan utanför brynet är populär. Brynet ger inga vyer in i ekmiljön bakom.

Huvudstråket söderut. Stråket löper längs bostadsgårdar och naturslänter, kantat av stora lönnar.

Vy från parkleken österut mot Kv Kulspetspennan. Här saknas stora träd och skuggiga platser.

Staketomgärdad asfaltsyta med skate i den öppna dalgången omgiven av sliten gräsyta med dagvattenbrunn.

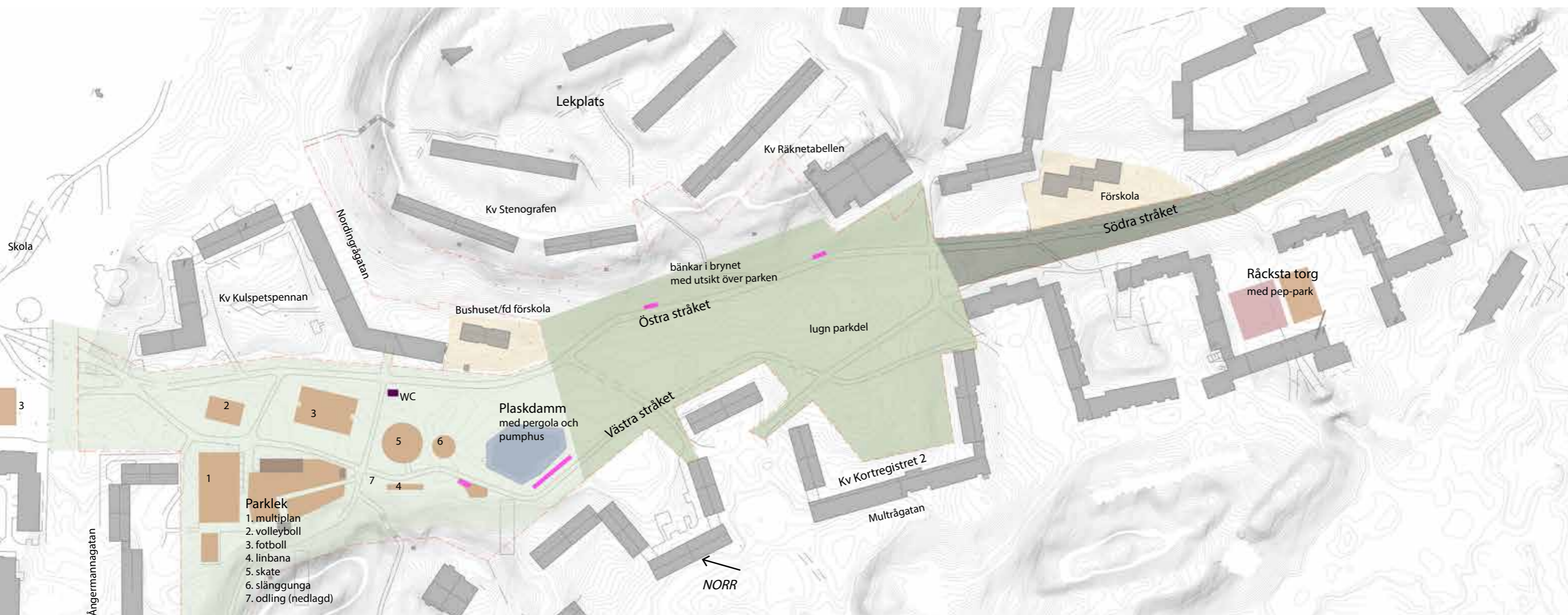

Äppelträd utanför brynet är det enda frukträdet i parken. Linbanan i bakgrunden. Odlingsytan som ligger här används inte.

Dike, stenlista och brunn vid Bushuset. Vid större regn rinner vattnet vidare till parken.

1.3 Analys - social miljö

Stråken genom parken fungerar väl och utnyttjas både för vardaglig kommunikation och promenad. Parkens främsta målpunkter är parkleiken och dammen. Aktivitetsytor har med tiden adderats i det öppna dalstråket. Multiplanen i parkleksområdet och volleyplanen är välanvända medan fotbollsplanen i dalstråket och vid skolan används mindre.

I den södra delen av parken är det ett lugnare tempo med plats för picknick och bänkar i skogsbrynet. Parkytan utanför Kv Kortregistret 2 verkar inte användas. Bänkarna vid regnskyddet intill dammen har monterats bort för att förhindra brott

(narkotikahandel). Stadsdelen poängterar behov att värna tryggheten i parken och behovet att locka olika målgrupper.

Belysningen fungerar bra längs stråken men behöver förstärkas vid pumphuset. Bänkar saknas helt i norra delen av parken.

Slutsats:

Parken saknar en naturlig mötesplats som fungerar under en längre tid av året än dammens säsong och en mötesplats som inte är en lekplats. Parkens målgrupp kan vidgas genom nya typer av platser i parken. De fria siktlinjerna i parken är viktiga att behålla både ur ett kulturhistoriskt perspektiv (den öppna dalgången) och ett trygghetsperspektiv (bred målgrupp, alla tider på dygnet).

1.4 Analys - biologisk mångfald och gröna kopplingar

Ådalen är del av ett promenadstråk som sträcker sig genom Vällingby-Räcksta. Skogsområdet väster om parkleken är ett viktigt kärnområde för ek som ingår i habitatnätverket för eklevande arter i spridningszonen kring Nälstastråket. I spridningszonen ligger även tall- och ekskogen kring Långseleringen som möter Ådalen i parkens sydöstra del. Brynen och skogen växer igen och det är svårt att titta in i eller nå skogen.

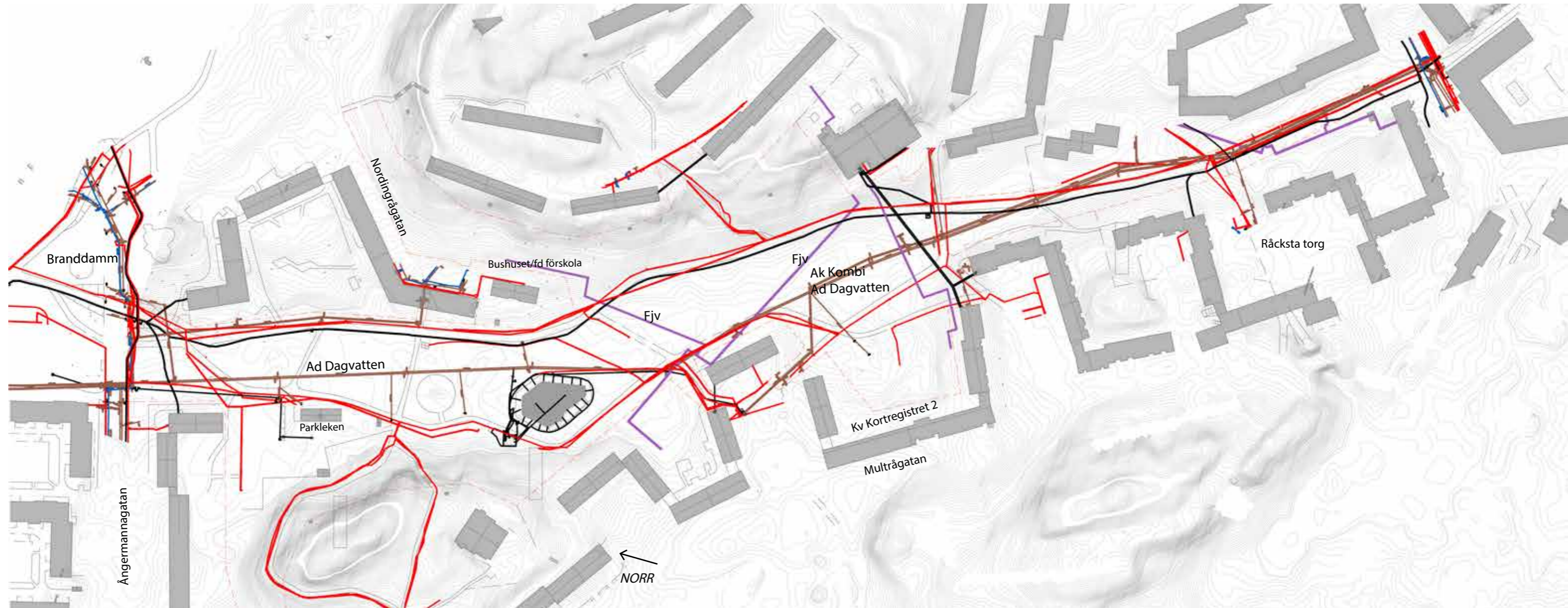
Bortsett den från omgivande naturmarken och eksambandet är den biologiska mångfalden i parken begränsad. I dalgången har främst olika sorters lönnar planterats under samma tid (50-60-talet). Vid Kv Kortregistret 2 finns ett stort snöbärsbuskage. Gräsytor sköts intensivt.

Slutsats:

Den biologiska mångfalden kan ökas genom:

1. naturvårdsinriktad skötsel i omgivande ek- och tallbackar och i bryn inklusive plantering av brynförstärkande naturvårdssarter samt ängsskötsel istället för gräsklippning i delar av parken
2. successionsplantering av ädellövträd för att fortsatt bidra till habitatnätverket
3. vidareutveckling av befintliga buskplanteringar med fler arter
4. nya planteringar som lockar insekter

1.5 Analys - ledningssystem

Genom parken går ett antal olika ledningar. En dagvattenledning (D 800 markerad Ad) löper i dalstråkets mitt och en fjärrvärmeledning (Fjv) korsar parken. Tidigare schakt kan ha gett upphov till skador på befintliga träd.

Slutsats:
Föreslagna åtgärder behöver ta hänsyn till befintliga ledningar.
Framtida schakt behöver ta större hänsyn till parkens träd och omgivande naturmark.

1.6 Analys - topografi och översvämningsrisk vid skyfall

Ådalen är ett höjdmässigt instängt område som ligger lägre än sin omgivning. Stora mängder vatten kan samlas i dalstråket vid skyfall samtidigt som infiltrationskapaciteten i leran är låg. Det finns två tydliga lågpunktsområden i parken där vatten samlas vid ett 10-årsregn (1, 2) och tre punkter (1-3) där ett 100-årsregn kan stiga mot närliggande byggnader. Översvämningsrisk har hittills inte rapporterats.

Ett hundraårsregn kan även flöda in från norr eftersom fördröjningsåtgärder norr om Ångermannagatan saknas. Dagvatten planeras att renas i ett avsättningsmagasin norr om Ångermannagatan (se LÅP för Räcksta träsk, se punkt C1. Ansvar: SVOA. Tidplan: ej fastställd).

Slutsats:

Vid stora regnfall behöver mer vatten fördröjas i parken för att sänka risken för översvämningsrisk. Att eliminera risken för översvämningsrisk genom att leda bort vattnet är inte möjligt på grund av topografin i området. Genom att skapa nedsänkta ytor med tillräckligt avstånd till byggnaderna kan vattennivåerna vid olika återkomsttider sänkas. Åtgärderna kommer inte kunna hindra översvämningsrisk vid mer än ett 100-årsregn men fördröjer skyfallstopparna tidsmässigt. Dagvatten behöver fördröjas i punkterna 1-4. Den planerade reningsåtgärden i punkt C1, utanför programområdet, bör kompletteras med fördröjningsåtgärder.

2 Övergripande gestaltningsidéer

Den övergripande historiska parkstrukturen är utgångspunkten för förslaget. Strukturen betonar den öppna dalgången, underlättar rörelsen genom parken och bjuder på olika platser för lek, vila och naturupplevelse. Åtgärderna som behövs för skyfallshantering och biologisk mångfald ger upphov till nya platser som kan öka parkens upplevelsevärden och vidga målgruppen som nyttjar den. Gestaltningsprinciperna tar avstamp i kulturhistorien och naturmijön.

Vi inspireras av Stockholmsstilens bärande idéer om att ta tillvara på de kvaliteter som finns och framhäva dessa, samt adderar kvaliteter som vi strävar efter idag som ökad biologisk mångfald, skyfallshantering och en mer använd park.

Övergripande principer

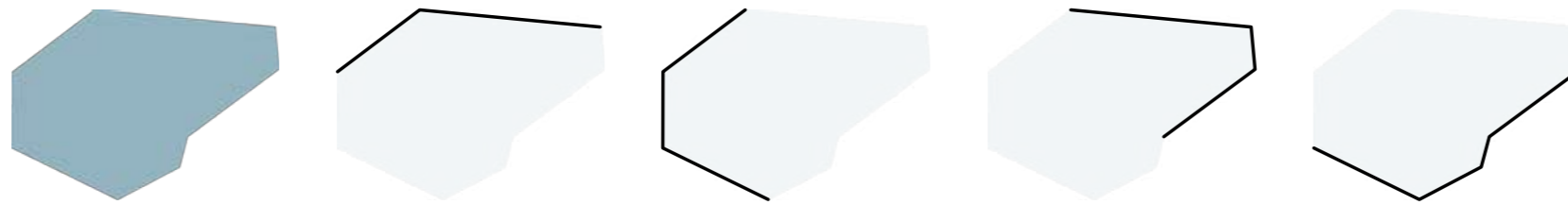
- Skyfallsåtgärder koncentreras till de platser där åtgärderna får störst effekt.
- Nya lugna platser och mötesplatser kopplas till platser med förslag för skyfallsåtgärder.
- Eksambandet och biologisk mångfald förstärks genom naturvårdsinriktad skötsel i omgivande ekbackar, tallbackar och bryn, nyplantering av ädellövträd och blommande träd och transformation från klippt gräsyta till äng.
- Parkens olika delar förtydligas; norra parkentrén, den centrala parken, den lugna parken och östra stråket.

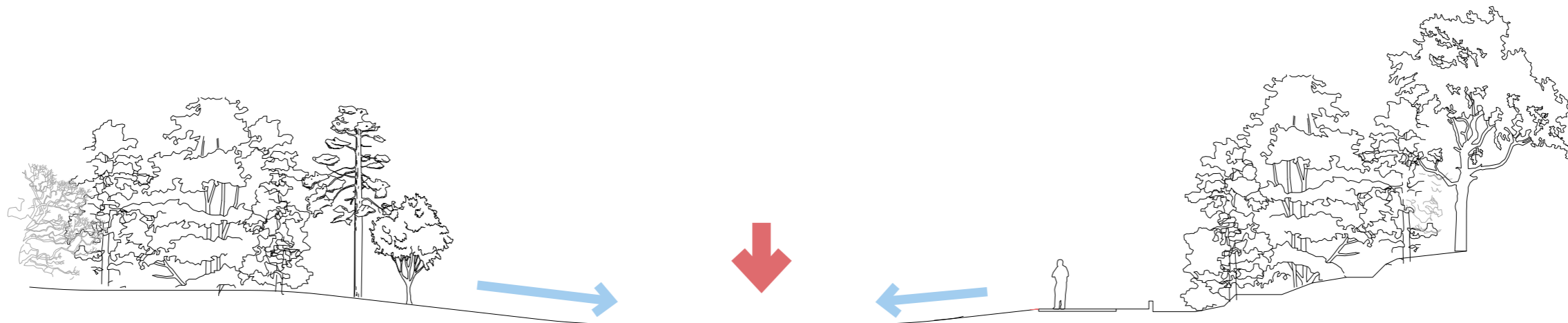
2 Övergripande gestaltningsidéer

Gestaltningen underordnar sig Glemmes gestaltning men får ett nytt tidslager genom de tillägg vi gör.

- Formspråk: Vi tar efter plaskdammens och den tidigare planerade meditativa platsens knäckta formspråk. Skyfallsåtgärder sker genom mjuka modelleringar som betonar dalstråkets topografi ytterligare.
- Omsorgsfull detaljering: Stensatta ytor beläggs med återbruksmosaik med rena linjer
- Tidstypiskt materialval: Smågatsten, stensmjöl, stenblock, natursten
- Biologisk mångfald: Förstärkt natur genom planteringar som känns självklara i en svensk dalstråspark. Tåliga och robusta sorter utan stort skötselbehov.

Förslagets byggda delar finner inspiration i parkens ursprungliga formspråk. Ovan illustreras hur plaskdammens knäckta former inspirerar till nya tillägg i form av gradänger eller trädäck.

I kontrast till de byggda formerna står topografi och grönska. Mjukt skålade gräsytor förstärks för skyfallshantering. Planteringar förstärker dalstråksparkens naturkaraktär för ökad biologisk mångfald och succession.

3.1 Illustrationsplan

3.2 Programförslaget

Parkens nya platser

Åtgärderna som behövs för skyfallshantering och biologisk mångfald ger upphov till nya platser som kan öka parkens upplevelsevärden och vidga målgruppen som nyttjar den. Fyra nya platser uppstår: en ny entréplats, en central mötesplats, en naturnära plats och en meditativ plats.

Den nya entréplatsen

Platsen välkomnar med en fin vy över parken, en sittplats, slänter med blommande perenner och mindre blommande träd och en skylt som informerar om parken.

Den centrala mötesplatsen

Plaskdammen med sin pergola och omgivande gräsmatta är idag en central mötesplats på sommaren som under senare år har kompletterats med ett regnskydd vid pumpstationen. Då marken behöver sänkas norr om dammen så föreslås en ny större mötesplats som kompletteras med nya funktioner.

En finparksdel med sittplatser, mindre blommande träd och låga perenner anläggs vid entrén till parkleken. Den kommer att ge en fin vy i 360 grader över parken. Regnskyddet vid pumpstationen byggs om till en utställningspaviljong för konst eller för information om omgivande natur. Dessa två delar förbinds av ekbackens bryn, förstärkt med sittplatser och scen och en låg perennplantering mot parkvägen.

Den naturnära platsen

Mitt emot den centrala mötesplatsen vid det s. k. Bushuset behöver marken sänkas för att kunna fördröja regnvatten.

Vattnet leds från Nordingrågatans östra sida och östra sidan av gång- och cykelvägen till en ny större lågpunkt. Intill brynet placeras sittplatser för att kunna njuta av den fina ek- och tallbacken.

Den meditativa platsen

Platsen vid Kv Kortregistret 2 öppnas upp mot parken. En samlingsplats i mitten - omgiven av blommande buskar och perenner, med sparade lönnar som utgör tak och ger skugga - förses med generösa sittplatser för flera grupper, vattenbad, holkar och bihotell. Dagvatten leds till lågpunkter för att skydda omgivande hus.

Skyfallshantering

På grund av platsens topografi - en instängd lågpunkt i stadsdelen - är det inte möjligt att eliminera risken för översvämningar genom att leda bort vattnet. Vattnet behöver fördröjas på plats genom att skapa nedsänkta ytor med tillräckligt avstånd till omgivande byggnader. På detta sätt kan vattennivåerna vid olika återkomsttider sänkas vilket betyder att åtgärderna inte kommer att hindra översvämningar vid större regn än 100-årsregn men de fördröjer skyfallstopparna tidsmässigt.

Dagvatten föreslås fördröjas i 5 punkter genom modellering av gräsytor med lågpunkter som ligger 30-50 cm under omgivande mark.

Då marken består av lera överlagrad av torrkorpelera är infiltrationsmöjligheten låg vilket innebär att vatten som samlas blir stående tills en liten del infiltrerats (låg infiltrationskapacitet), en del avdunstats och resterande vatten leds bort via dagvattennätet.

Fyra nya platser uppstår genom den nya skyfallshanteringen: en ny entréplats, en central mötesplats, en naturnära plats och en meditativ plats.

Vid varje plats sker en mjuk markmodellering med en tydlig lågpunkt dit dagvatten leds genom avrinning från omgivande ytor eller via dike.

Biologisk mångfald

I samband med markmodellering och de nya platserna planteras perenner, buskar och/eller träd för att öka den biologiska mångfalden i parken - både avseende flora och fauna.

Parkens biologiska mångfald är idag begränsad genom ett växtval som präglas av främst lönn som parkträd (idag ca 70 år gamla) och snöbär som spridit sig (utanför Kundregistret 2). I omgivande naturmark och dess bryn är mångfalden större men riskerar att minskas av lönnuppslag och igenväxning.

Trädplantering

Ett fortsatt trädbestånd säkras genom suessionsplantering med ädellövträd som i framtiden kan ersätta dagens stora 70-åringar och komplettering med mindre blommande träd. Skadade och farliga träd ersätts, stockarna används i veddepåer eller placeras i naturmarken. Där de öppna gräsytor blir värmeöar på sommaren kommer nya träd att kunna ge skugga.

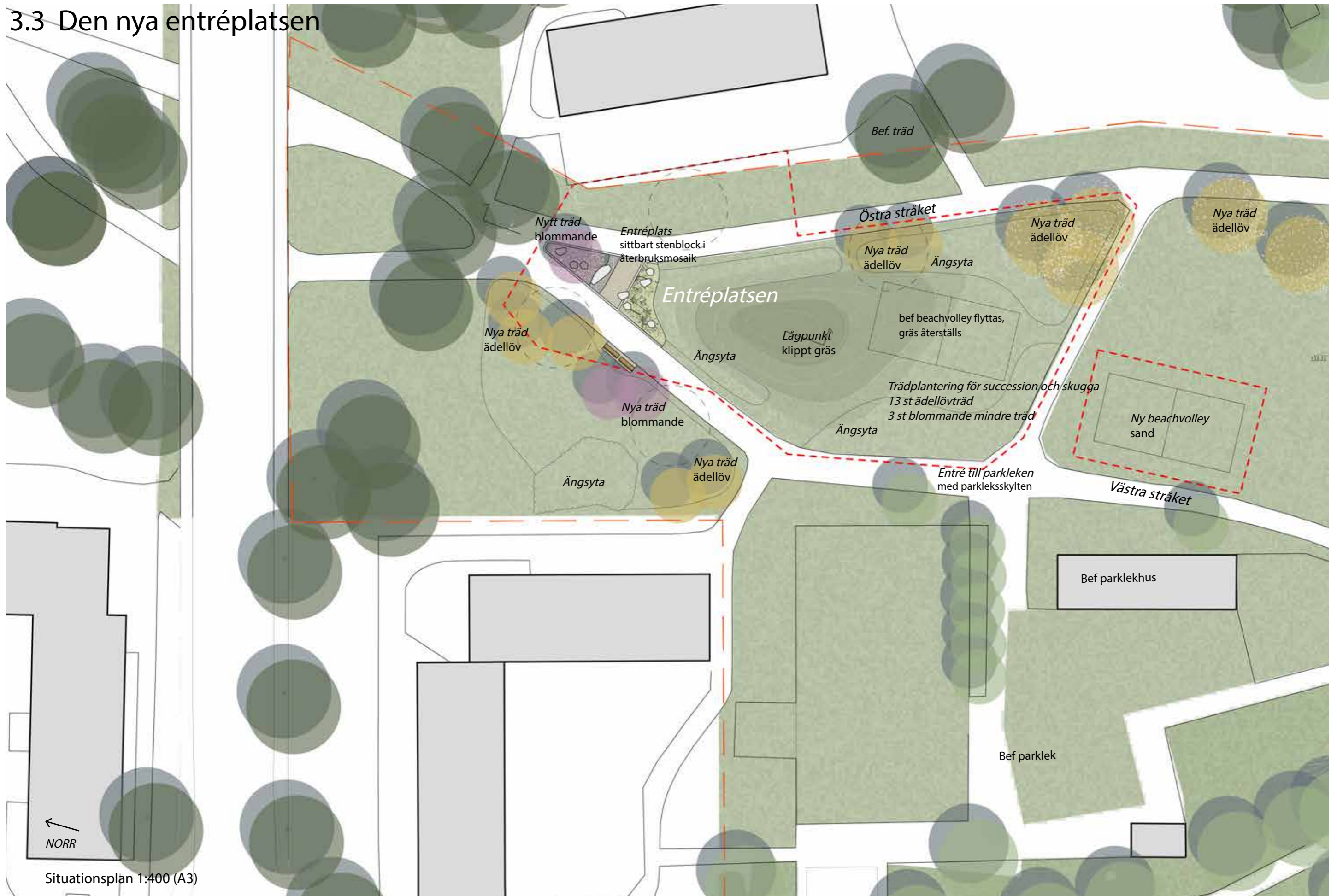
Naturvårdsinriktad skötsel

För omgivande ek- och tallbackar och i bryn föreslås kontinuerlig naturvårdsinriktad skötsel inklusive plantering av brynförstärkande naturvårdssarter. Brynen föreslås delvis att gallras för att öppna vyer in i skogen. I delar av parkern föreslås en transformation från klippt gräs till ängsytor.

Föreslagna skötselåtgärder i omgivande ek- och tallbackar:

- lyft fram ek och tall
- ta bort lönnslå i bryn och undervegetationen
- ta bort ogräs och invasiva arter
- behåll hägg, fläder, ros och hagtorn
- föryngra slån och hägg
- komplettera med örtvegetation

3.3 Den nya entréplatsen

Situationsplan 1:400 (A3)

3.3 Den nya entréplatsen

Platsens karaktär och gestaltning

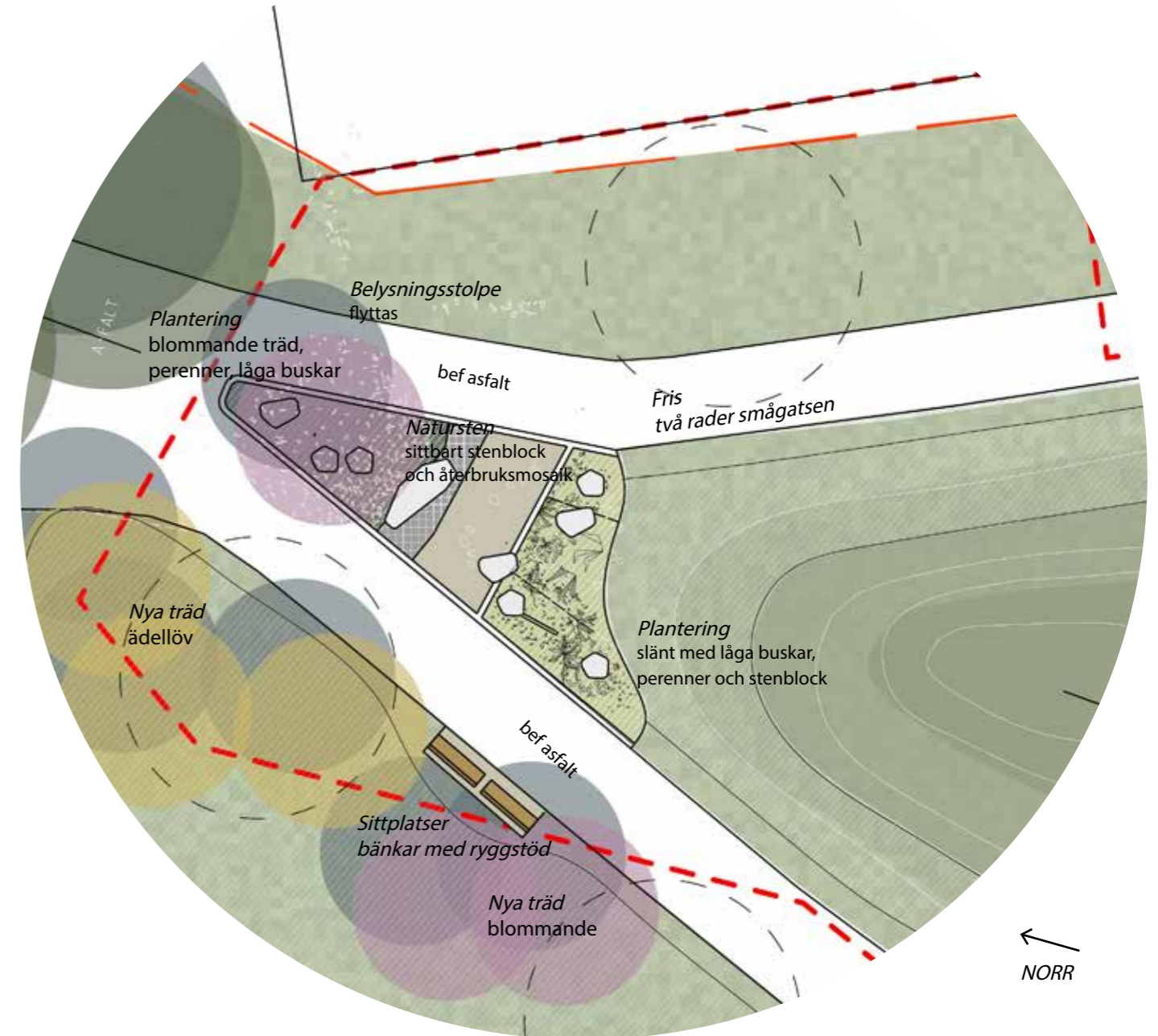
En ny entréyta möter besökaren som kommer gåendes eller cyklandes från norr. Låga buskar och perenner ramar in ett blommande träd, omgärdade av en smågatstensfris. En stenmjölsyta kopplar ihop gångvägarna och ger rum åt ett större sittbart stenblock med utsikt över dalstråksparken söderut. Stenblocket landar på en mindre yta av återbruksmosaik. Bänkar med ryggstöd placeras i anslutning till den västra gångvägen, skuggade av nyplanterade träd.

Skyfallshantering

Den befintliga volleybollplanen flyttas, gräsytan sänks mot den nya platsen och tillskapas på så vis en tillgänglig volym för att fördröja vatten vid skyfall. I lågpunkten föreslås en kupolbrunn för att leda bort kvarvarande vatten efter skyfall.

Biologisk mångfald

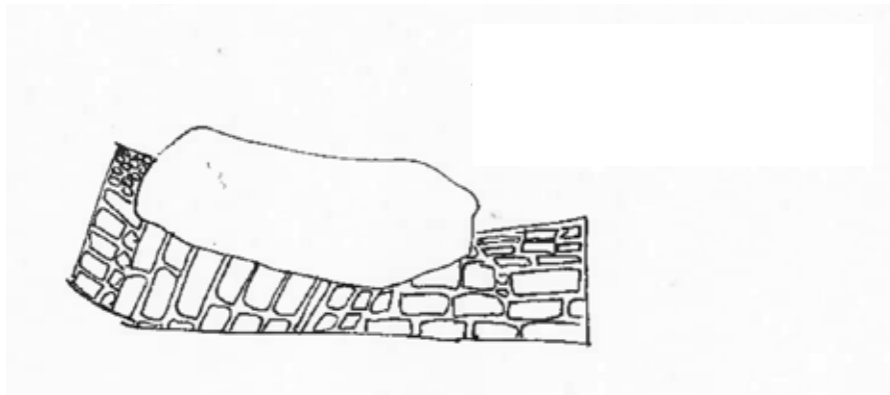
Skadade och sjuka träd ersätts med flera nya ädellövträd och blommande träd. Förslag på trädplantering för succession och skugga: 13 ädellövträd samt 3 blommande träd.

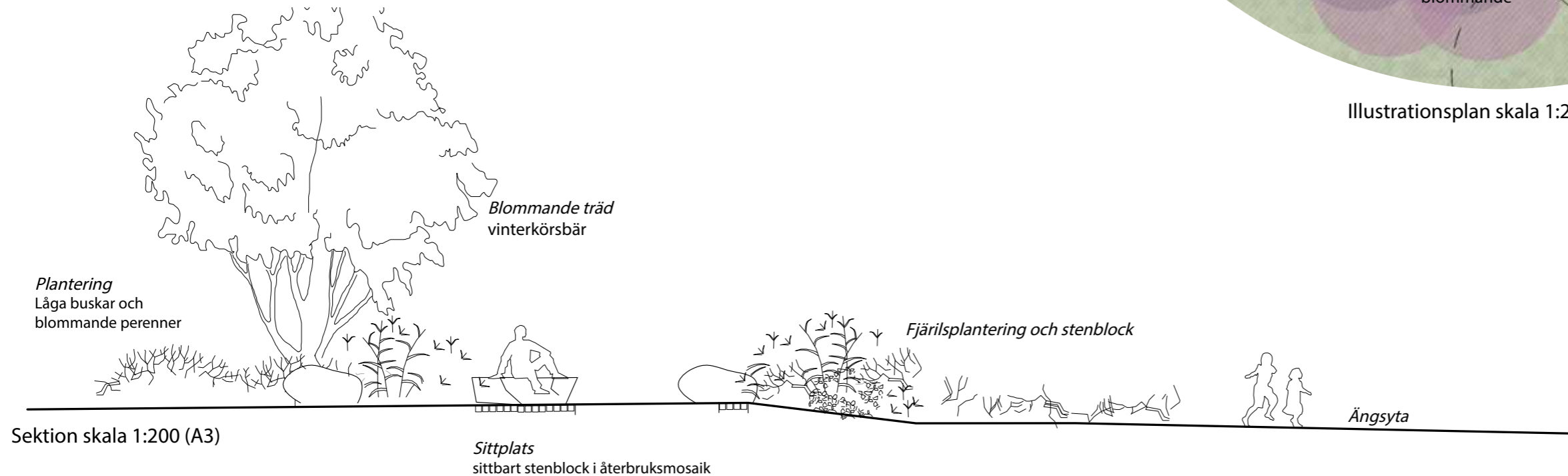
Illustrationsplan skala 1:200 (A3)

Konstnärligt utformad brunn i lågpunkt

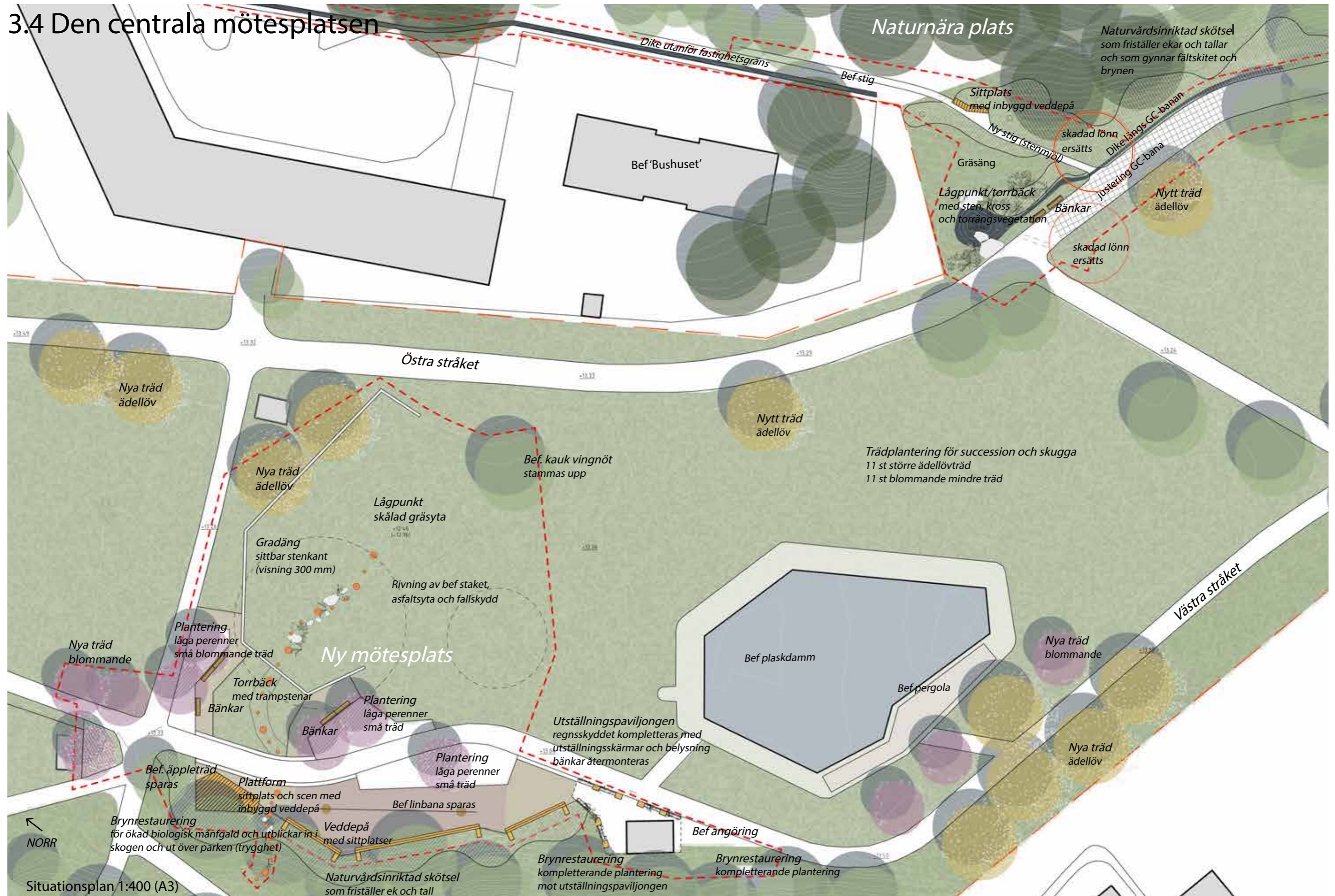

Skiss stenblock och återbruksmosaik

Sektion skala 1:200 (A3)

3.4 Den centrala mötesplatsen

3.4 Den centrala mötesplatsen

Platsens karaktär

Den befintliga plaskdammen och pumphuset bildar idag en central del av parken som förslaget förstärker genom kompletterande tillägg. Pumphuset föreslås utvecklas till en utställningspaviljong med sittplatser, grönska och information om biologisk mångfald. För att stärka mötesplatsen utvecklas ett stråk som kopplar samman plaskdammen med parkleken. Den befintliga linbanan behålls men mötet med brynet förädlas och definieras med en tydlig gräns av kubbsarg och veddepåer. Ett större trädäck fungerar som sittplats och scen för spontana framträdanden med brynet som fond. Ut mot de öppna gräsyrtorna föreslås att den befintliga skaterampen och slänggungan tas bort för att kunna sänka ytan. En ny gradäng i gräset blir en naturlig sittplats som övergår till en mindre finpark med perenner och blommande småträd. Parken innehåller sittplatser med fina utblickar mot parken. Via skogsbrynet och genom parken rinner en torrback med stenblock och trampstenar vidare ut mot parkens lågpunkt.

Skyfallshantering

Torrbacken fångar upp vatten från ekbacken och den centrala gräsyrtan som redan idag är en lågpunkt som sänks ytterligare. Efter skyfall rinner kvarvarande vatten långsamt undan till dagvattennätet.

Biologisk mångfald

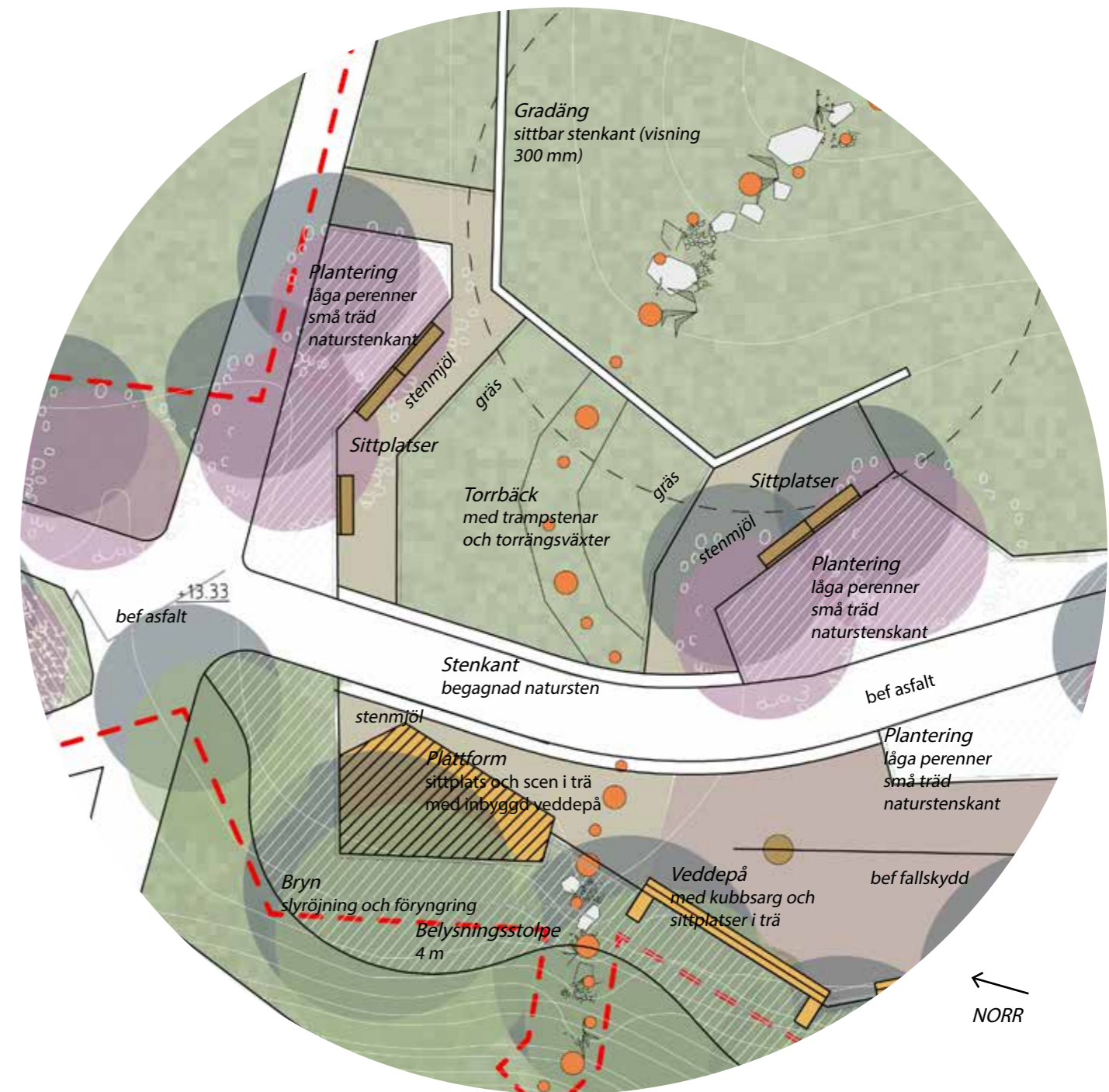
Nya ädellövträd planteras längs östra stråket och vid den befintliga toaletten och blommande mindre träd vid sittplatserna. Den befintliga vingnöten stammas upp. Skogsbrynet förstärks med ny undervegetation av skuggtåliga buskar och örter. Skadade träd ersätts med flera ädellövträd och blommande träd för att garantera en bra succession och biologisk mångfald.

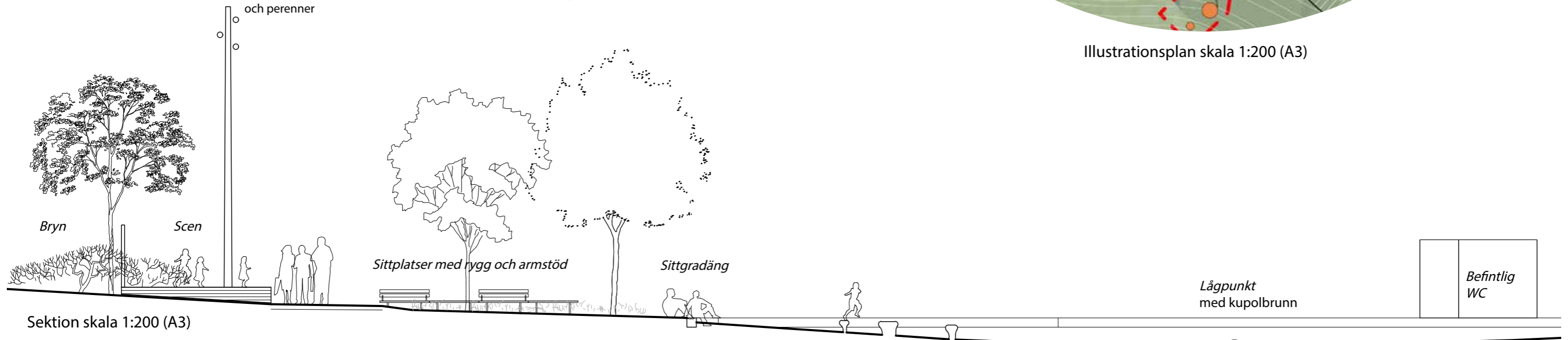
Exempel på trampstenar i torrback

Torrback med stenblock och perenner

Scen i trä med belysning

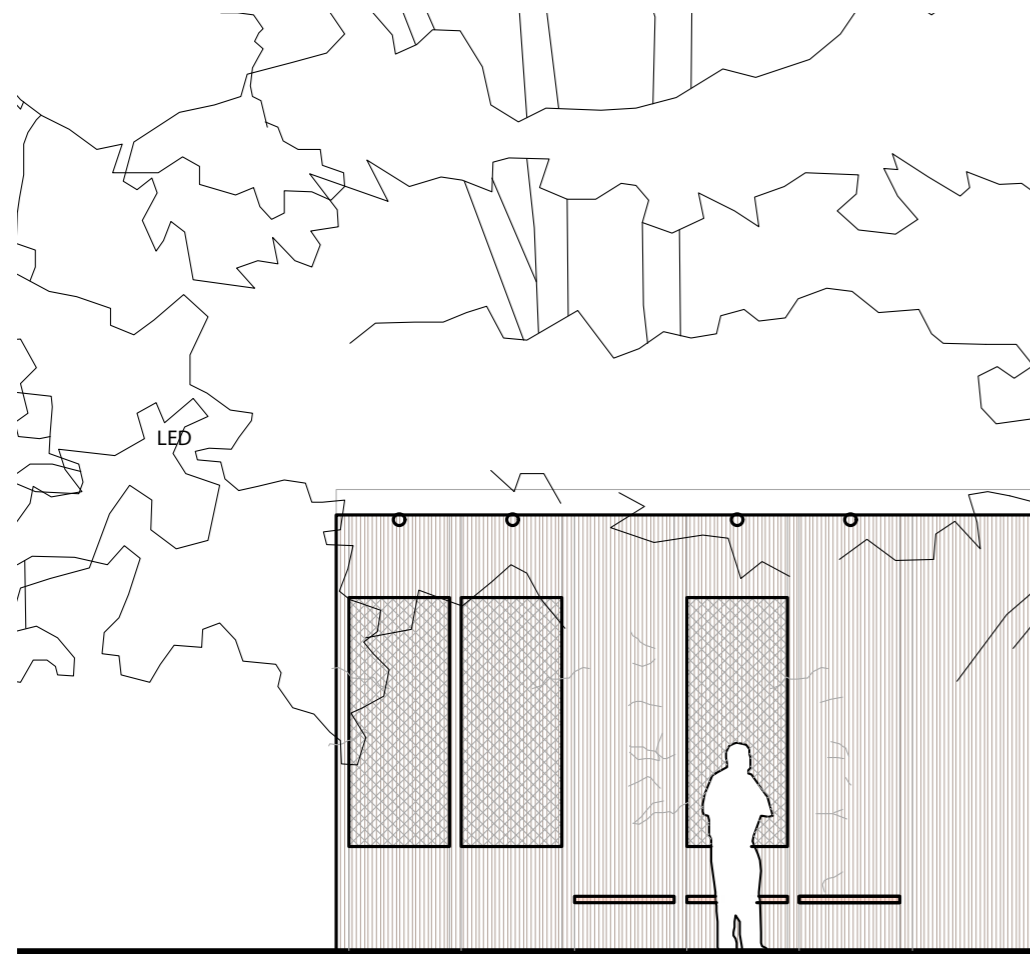

Illustrationsplan skala 1:200 (A3)

Sektion skala 1:200 (A3)

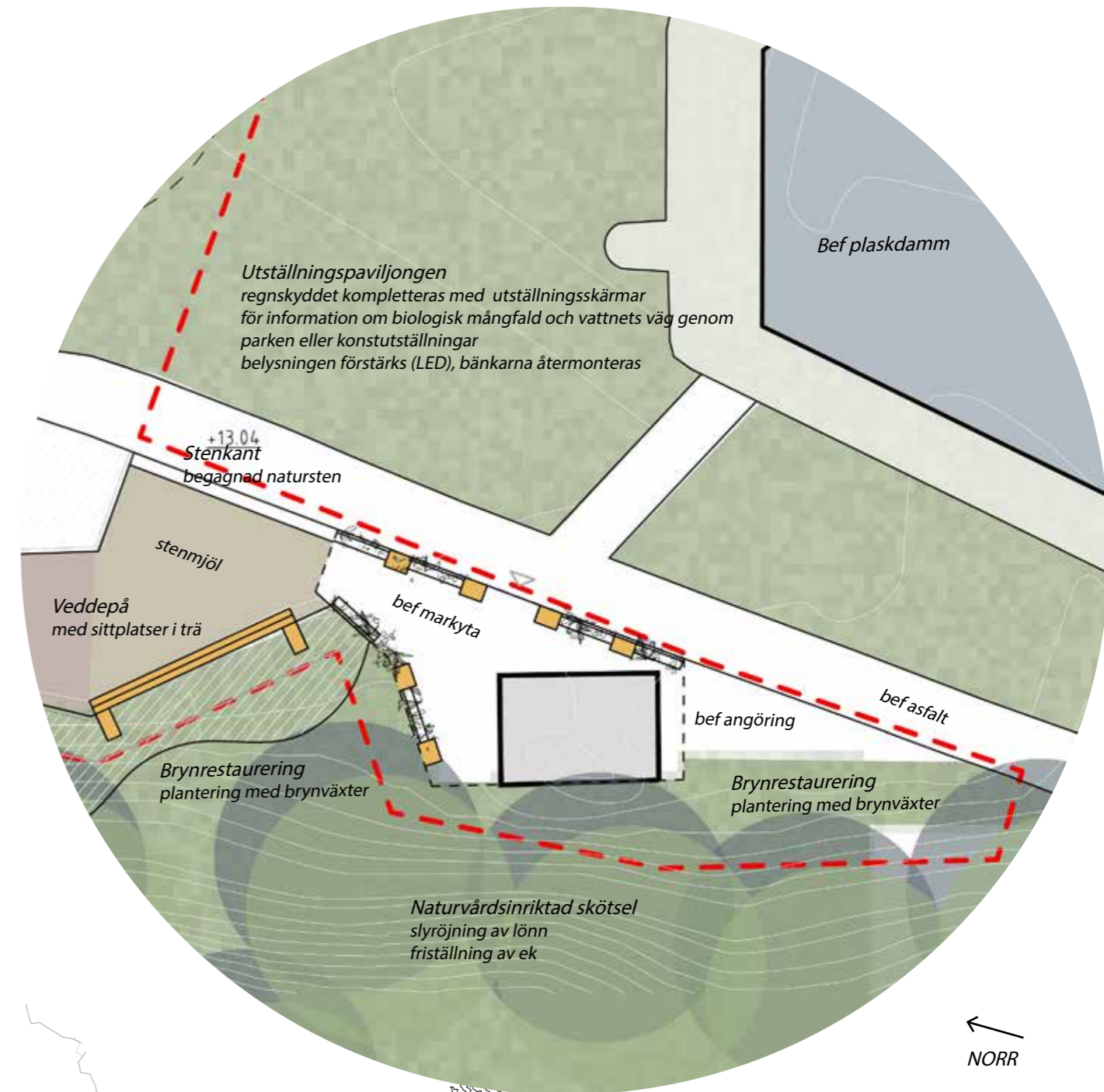
3.4 Den centrala mötesplatsen

Linjär LED-list (avbländad) monteras längs takets kanter, ca 22 meter

Utställningsskärmar monteras mellan befintliga stolpar pulverlackerad sträckmetall (7 st)

Bänkar återmonteras

Utställningspaviljongen regnskyddet kompletteras med utställningsskärmar för information om biologisk mångfald och vattnets väg genom parken eller konstutställningar belysningen förstärks (LED), bänkarna återmonteras

+13.04 Stenkant begagnad natursten

stenmjöl

Veddepå med sittplatser i trä

bef markyta

bef angöring

bef asfalt

Brynrestaurering plantering med brynväxter

Brynrestaurering plantering med brynväxter

Naturvårdsinriktad skötsel slyröjning av lönn friställning av ek

NORR

Illustrationsplan skala 1:200 (A3)

Sektion skala 1:200 (A3)

Utställningspaviljong

Kubbsarg, veddepå och sittplatser utanför brynet

Bef linbana

Sittplattform/scen med veddepå, trädäck och pergola/fond i trä

Stråkastare 9m

3.5 Den naturnära platsen

Platsens karaktär

En naturnära lugn plats skapas längs det östra gångstråket söder om det s.k. Bushuset. Förslaget utvecklar den befintliga dagvattenanläggningen genom att tillskapa en större nedsänkt yta av kross, stenblock och låg vegetation av typ torräng. En ny stig leder upp mot Nordingrågatan och kantas av ett avskärande dike. Längs stigen föreslås en mindre sittplats med veddepå under den stora eken, intill brynet. Längs gångstråket föreslås nya bänkar vid gång- och cykelvägen.

Skyfallshantering

Ett avskärande dike längs Nordingrågatan skyddar Bushuset och det närmaste kvarteret mot skyfall. Dagens dagvattenanläggning med krossdike och stenkista, som delvis ligger på fastighetsmark, byts ut mot en större lågpunkt på parkmark för att kunna hantera regnmängderna. Lågpunkten kopplas även till en lågpunkt på andra sidan parkvägen. Ett djupare dike längs med gångstråket minskar risken för isbildning och översämning av parkens centrala gång- och cykelstråk.

Biologisk mångfald

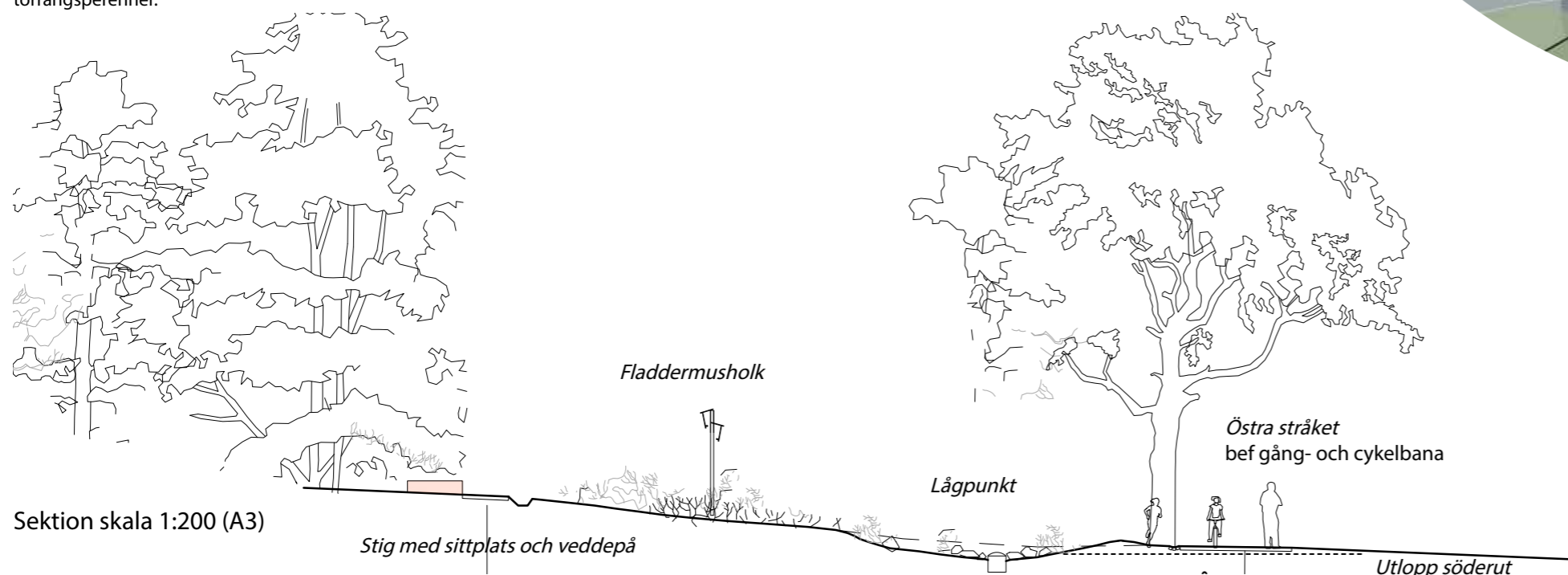
Plantering av ädellövträd och tall, torrängsvegetation, veddepå, fladdermusholkar, slyröjning av lönn samt friställning av bef ek och tall föreslås.

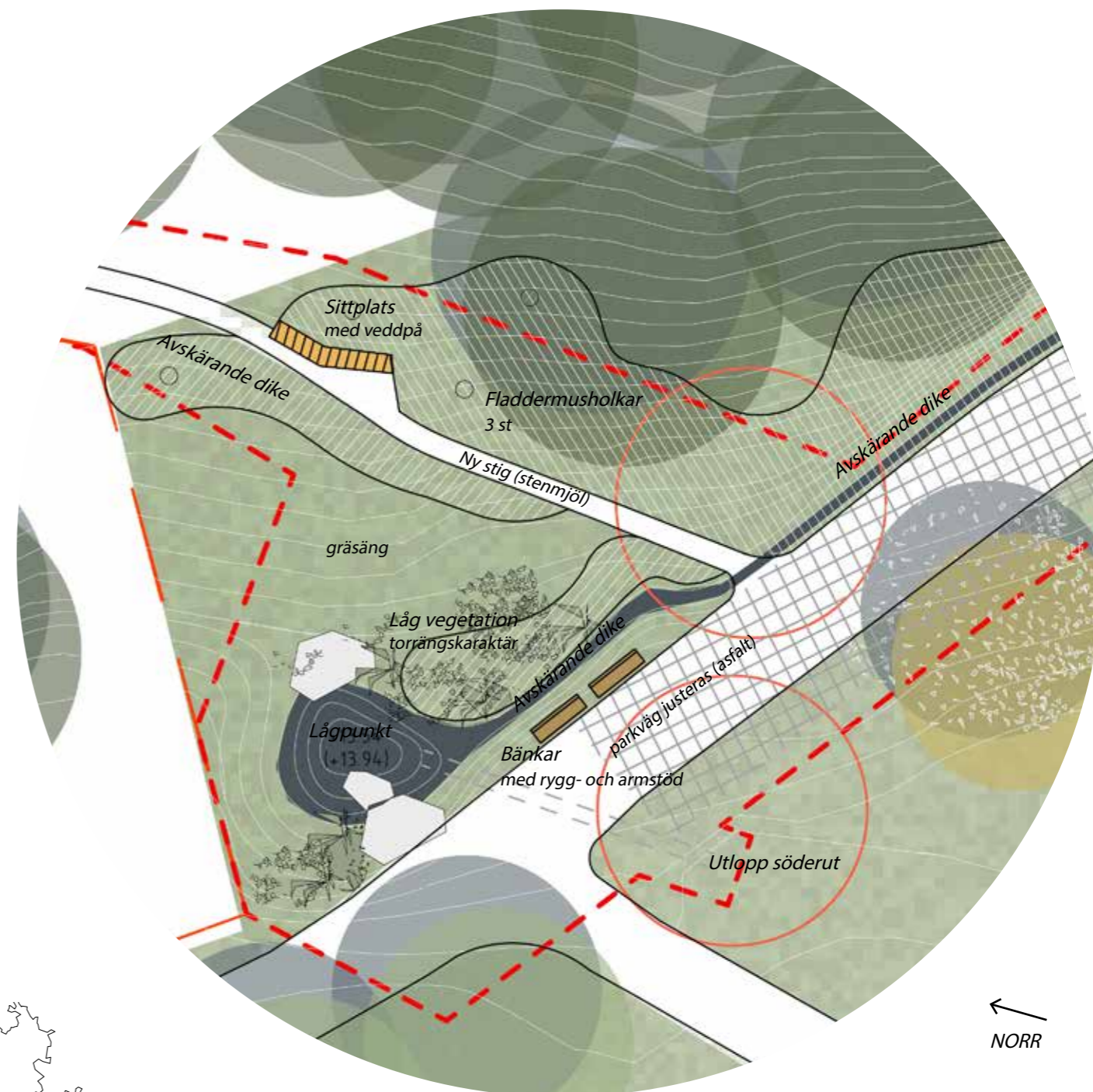
Torrbäck med sten, kross och torrängsperenner.

Undervegetation skogsbryn

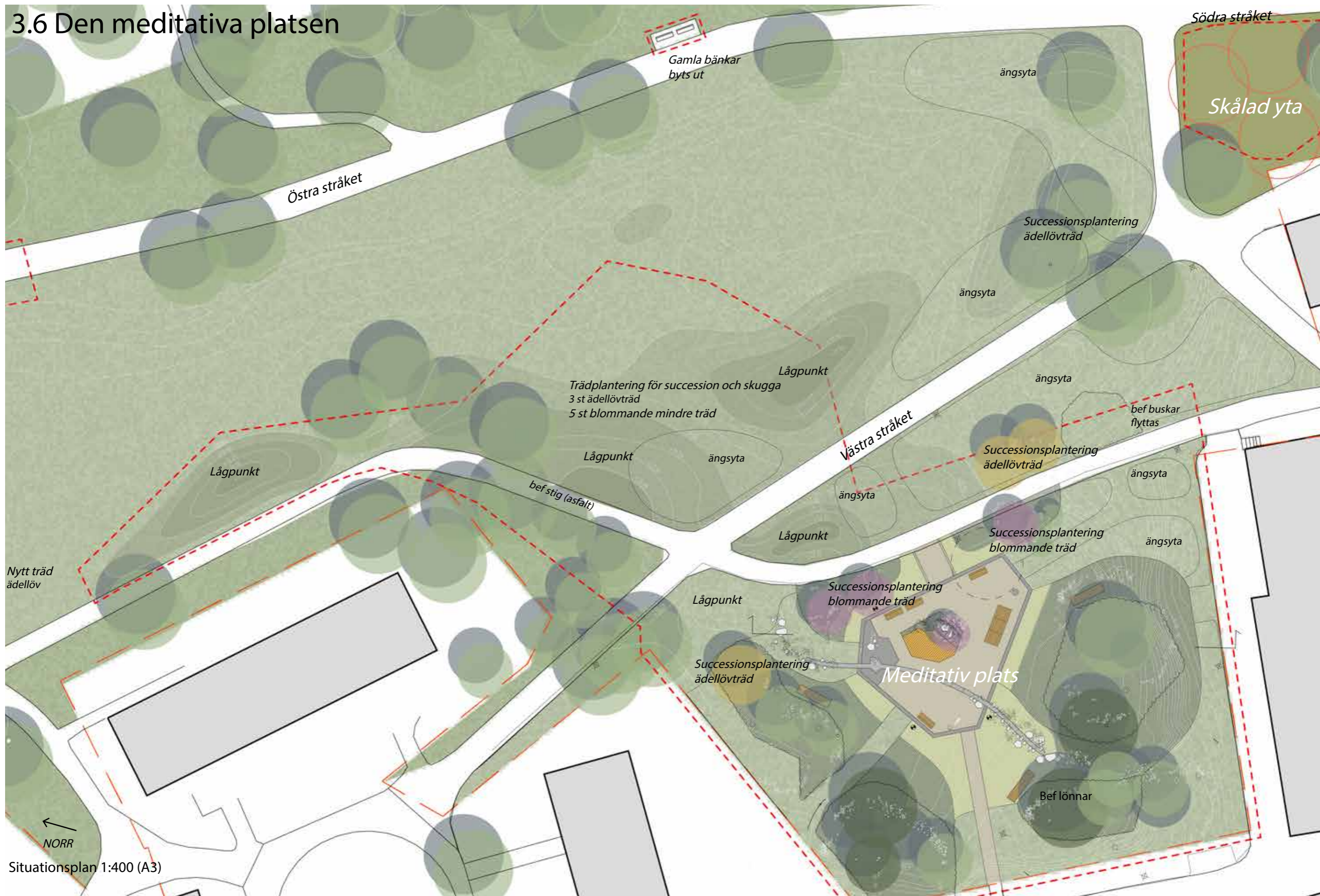

Sektion skala 1:200 (A3)

Illustrationsplan skala 1:200 (A3)

3.6 Den meditativa platsen

3.6 Den meditativa platsen

Platsens karaktär och gestaltning

Idag är den här delen av parken igenvuxen och kan upplevas som otrygg. Förslaget är att skapa en bättre koppling till resten av parken genom att röja buskage och återskapa en grön plats med fin utsikt över parken. Ungefär hälften av det befintliga snöbärsbuskaget röjs och ersätts med lägre vegetation av låga buskar och marktäckande perenner. Den ursprungliga ytans form återskapas i ett mindre format förlagd närmare gångvägen i norr och omfamnas av grönska med sparade lönnar som utgör platsens tak och ger skugga. Ytan ramas in av en bred smågatstensfris och beläggs med stenmjöl. Återbruksmosaik används för detaljering.

I mitten av ytan placeras ett trädäck som landar i en yta av återbruksmosaik. Ett vasformat buskträd och mindre stenblock utgör blickfång från gångvägen. Parksoffor, en grill och ett långbord med bänkar kantar ytan och ger plats för många typer av samvaro. Platsens signatur föreslås vara en vackert utformad rännal som meandrar över platsen och leder regnvatten till ett fågelbad. I buskagen placeras fågel- och fladdermusholkar och bihotell.

Skyfallshantering

Flera nya lågpunkter skyddar den befintliga bebyggelse från översvämning. Rännalen leder dagvatten från den meditativa platsen mot lågpunkterna.

Biologisk mångfald

Marktäckande, blommande och solälskande perenner är viktiga inslag för att attrahera insekter och fjärilar. Inslag av bärande buskar och träd ger föda till småfåglar. Förslag på trädplantering för succession och skugga: 3 ädellövträd samt 5 blommande träd.

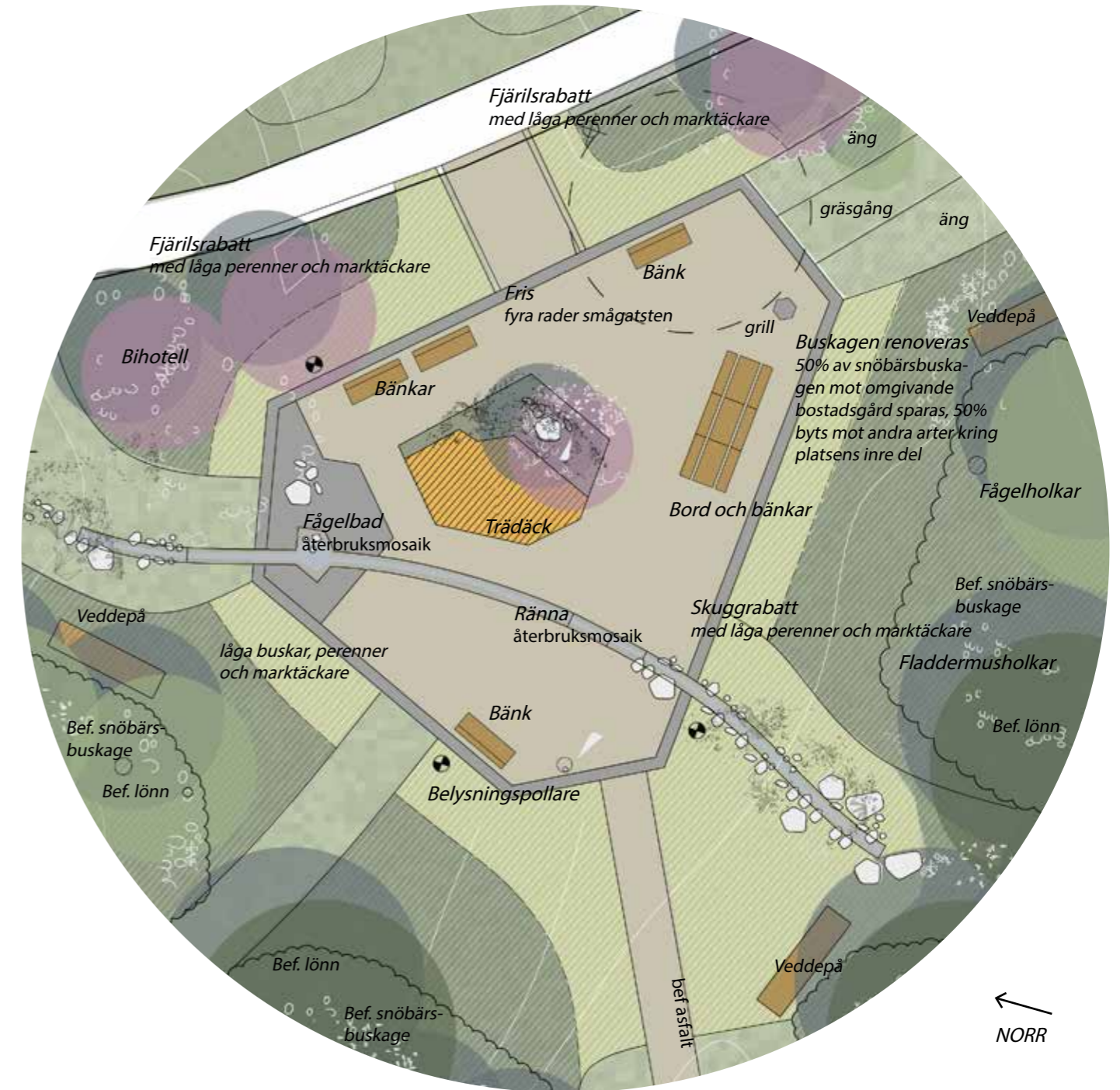
Fjärilsrabatter

Meandrande rännal

Rännal och fågelbad

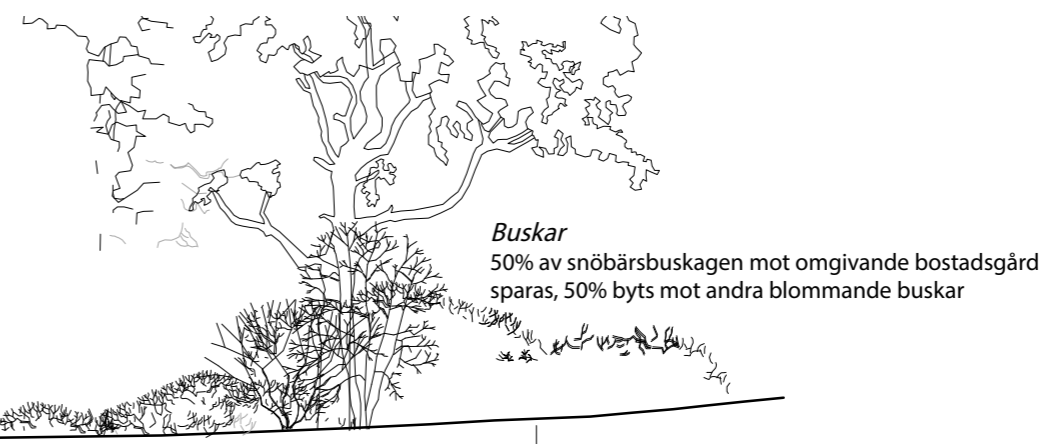
Illustrationsplan skala 1:200 (A3)

Fjärilsperenner
Blommande och doftande

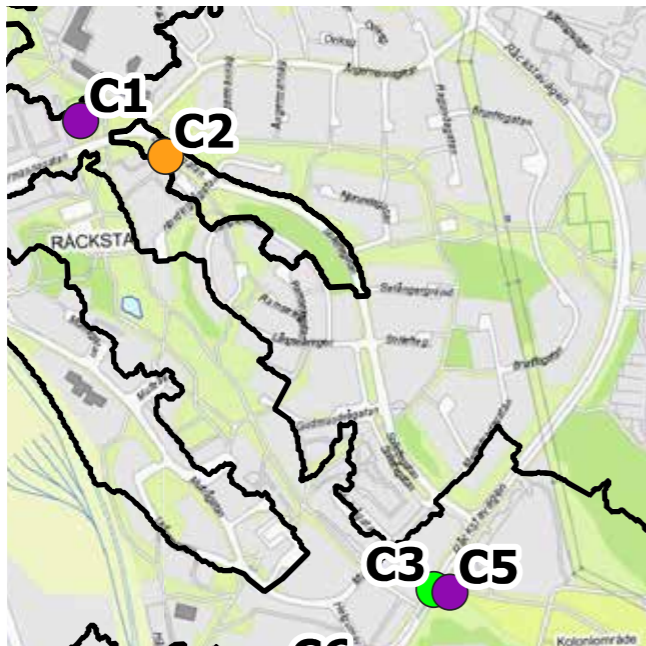
Sittplats
generös sittplats i trä

Sektion skala 1:200 (A3)

Buskar
50% av snöbärsbuskagen mot omgivande bostadsgård sparas, 50% byts mot andra blommande buskar

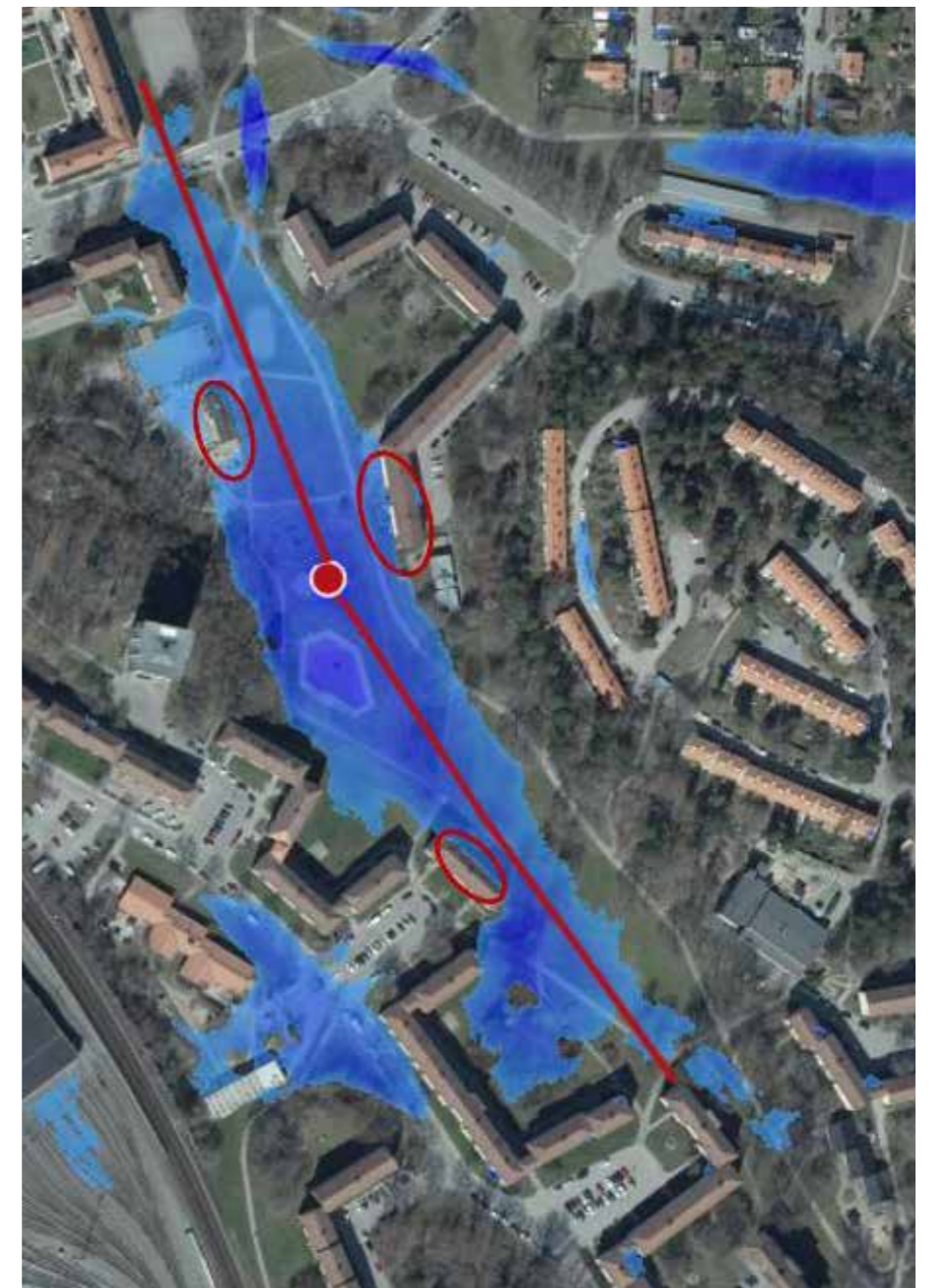
Bilaga - skyfallskartering och LÅP

I det lokala åtgärdsprogrammet (LÅP) för Räcksta träska listas ett avsättningsmagasin under fotbollsplanen vid Vällingbyskolan (C1). Ansvarig för genomförandet: SVOA. Tidplan: ej fastställd.
Källa: LÅP Räcksta träska, 2021.

10-årsregn i Ådalen. Den största vattenmängden samlas mitt i parken.
Källa: Dagvattenutredning, Sweco, 2022

Ett 100-årsregn kan påverka omgivande fastigheter (markerade med röd oval) om inte åtgärder vidtas. Hela Ådalen fylls med vatten.
Källa: Dagvattenutredning, Sweco, 2022)

Bilaga - inventering parkträd, bryn och skogsbackar

Död lönn i centrala parken.

Lönn med skador, vid östra stråket söder om Bushuset.

Skadad lönn i södra stråket.

Häggspinnmal.

Ek- och tallbacken vid östra stråket - med slyppslag av lönn i bryn och undervegetation.

Ekbackens bryn i väst - med slyppslag av lönn i bryn och undervegetation.

Ekbackens lönn söder om pumhuset - med ogräsyta framför.